

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم...

سخنی دربارهٔ توفیق پایداری

عبدالله السالم | ترجمه: واحد ترجمهٔ متین

اگر تورا ثابت قدم نمی ساختیم... |

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم...

مشرکان به شیوه‌های گوناگون و با ترفندهای مختلف، پیوسته در تلاش بودند تا با مکر و نیرنگ علیه پیامبر ﷺ او را از حق بازدارند و به سوی خود متمایل سازند؛ چنانکه الله سبحانه و تعالی می‌فرماید: **وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيَإِلَيْكَ لَتَفْتَرِي عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذَا لَا تَخَذُوكَ خَلِيلًا** [الإسراء: ۷۳] (و نزدیک بود که تو را از آنچه به تو وحی کردیم، منحرف سازند تا چیز دیگری غیر از آن را به ما نسبت دهی؛ و در آن صورت، تو را به دوستی می‌گرفتند).

اما الله متعال پیامبرش را ثابت قدم نگاه داشت و او را از گرایش به سویشان مصون ساخت و این نعمت بزرگ را بر او ارزانی داشت. وگرنه، اگر هرگونه لغزشی - هرچند اندک - از او سر می‌زد، در دنیا و آخرت به عذاب دچار می‌شد.

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

خداوند متعال می‌فرماید: **﴿وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنْ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا**

(۷۴) إِذَا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا﴾

[الاسراء: ۷۴-۷۵] (و اگر [ما] تو را ثابت قدم نمی‌کردیم، به راستی نزدیک بود

اندکی به آنان متمایل شوی [و در آن چه که بر تو پیشنهاد داده‌اند و بخاطر

اشتیاق زیاد بر ایمان آوردنشان با آن‌ها موافقت کنی]) (۷۴) در آن صورت، قطعاً

چند برابر عذاب زندگی در دنیا و چند برابر عذاب مرگ در آخرت به تو

می‌چشانندیم؛ و آنگاه در برابر ما یاوری برای خویش نمی‌یافتی).

ثابت قدم داشتن پیامبر ﷺ از سوی خداوند، به شکل‌های گوناگونی جلوه‌گر

می‌شود؛ از جمله: استوار ساختن قلب او، آنچه که در دلش می‌افکند، و برهان

حق که به او می‌نمایاند.

یکی از بزرگترین ابزارهای تثبیت او، قرآنی است که خداوند نازل می‌کند تا به

واسطه آن، سینه‌اش را گشاده سازد و راه و رسم مجرمان بر او آشکار شود.

حق تعالی می‌فرماید: **﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً**

كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا (۳۲) وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا {الفرقان: ۳۲-۳۳} (و کسانی که کفر ورزیدند گفتند: «چرا قرآن یکباره بر او نازل نشده است؟» ما این‌گونه [کلام الهی را به مرور نازل] کرده‌ایم تا دلت را با آن [آرام و] استوار گردانیم و آن را به تدریج [بر تو] خوانده‌ایم [تا درک و حفظش آسان باشد] (۳۲) و [کافران] هیچ [اعتراض و] مثلی برایت نمی‌آورند، مگر آنکه ما [نیز پاسخی] برحق و خوش‌بیان‌تر برایت می‌آوریم)، و این فرموده حق تعالی: **قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ** {النحل: ۱۰۲} (بگو: آن را روح القدس از جانب پروردگارت به حق نازل کرد تا کسانی را که ایمان آورده‌اند، ثابت قدم گرداند و برای مسلمانان هدایت و بشارتی باشد)، و فرمود: **وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ** {هود: ۱۲۰} (و ما از اخبار پیامبران، هر آنچه را که قلبت را بدان استوار می‌سازیم، بر تو بازگو می‌کنیم، و در این [سوره]، حق و موعظه و پندی برای مؤمنان بر تو آمده است).

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

ثبات بر حق، چیزی نیست که پیامبر یا دعوتگر، هر زمان که در معرض تطمیع یا تهدید اهل باطل قرار گیرد و بر اساس موقعیت نیازمند پایداری باشد، در اختیار داشته باشد. بلکه ثبات، صرفاً منتی الهی و توفیقی محض از جانب الله عزوجل است. این توفیق نصیب کسی می‌شود که نیت خود را خالص گرداند و اسباب آن را بجوید. پروردگار متعال، با نسبت دادن «پایدارسازی» به خود، می‌فرماید: **يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ** [ابراهیم: ۲۷] (الله کسانی را که ایمان آورده‌اند، با سخن استوار (کلمه توحید) در زندگی دنیا و در آخرت ثابت قدم می‌دارد، و ستمکاران را گمراه می‌سازد، و الله هر چه بخواهد، انجام می‌دهد)، و فرموده است: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ** [محمد: ۷] (ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اگر الله را یاری کنید، شما را یاری می‌کند و گام‌هایتان را استوار می‌دارد).

وقتی پیامبر ﷺ نزدیک بود در برابر مکر کافران دچار لغزش شود، حال دیگران چگونه خواهد بود؟!

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

به همین دلیل، یکی از بزرگترین عوامل یاری‌رسان برای ثبات بر راه حق، این است که دعوتگر در همه حال، به ویژه زمانی که نبرد میان حق و باطل شدت می‌گیرد، به الله تبارک و تعالی روی آورد، تنها بر او توکل کند، و او را بخواند و از او یاری، پیروزی و ثابت قدمی بخواهد.

الله سبحانه و تعالی می‌فرماید: **{وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّثْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ}** [بقره: ۲۵۰] (و هنگامی که با جالوت و سپاهیانش روبرو شدند، گفتند: پروردگارا، بر ما صبر فرو ریز، و گام‌های ما را استوار دار، و ما را بر گروه کافران پیروز گردان)، و می‌فرماید: **{وَكَايْنٍ مِنْ نَبِيِّ قَاتِلٍ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ}** (۱۴۶) **{وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّثْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ}** [آل عمران: ۱۴۶-۱۴۷] (و چه بسا پیامبرانی که توده‌های انبوهی [از پیروان الهی] همراه آنان جنگیدند، و در برابر آنچه در راه الله به آنان رسید، سستی نورزیدند و ناتوان نشدند و [در برابر دشمن] سر فرود نیاوردند، و الله

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

شکیبایان را دوست دارد (۱۴۶) (و سخن آنان جز این نبود که می‌گفتند: پروردگارا، گناهان ما و زیاده‌روی ما در کارمان را بیامرز، و گام‌های ما را استوار دار، و ما را بر گروه کافران پیروز گردان).

خداوند متعال پس از آیاتی که در آن‌ها، نعمت پایدارسازی را برای پیامبرش یادآور شد، او را به عبادت از طریق نماز، تهجد (نماز شب) و قرائت قرآن فرمان داد: **أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا (۷۸) وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا** [الإسراء: ۷۸-۷۹] (نماز را از زوال خورشید تا تاریکی شب برپا دار، و [نیز] قرآن فجر (نماز صبح) را؛ بی گمان، قرآن فجر همواره مورد مشاهده [فرشتگان] بوده است (۷۸) و بخشی از شب را به آن (خواندن قرآن و نماز) بیدار باش، که این برای تو نافلة [و عبادتی افزون] است؛ امید است که پروردگارت تو را به مقامی ستوده برانگیزد). سپس او را به دعا فرمان داد: **وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا** [الإسراء: ۸۰] (و بگو: پروردگارا، مرا به شایستگی وارد [مدینه] کن و به

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

شایستگی بیرون آر [از مکه]، و از جانب خود، تسلطی یاری بخش برایم قرار ده).

و پس از آن، خداوند متعال فرمود: **وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ**

كَانَ زَهُوقًا (۸۱) وَنُزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ

الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا [الإسراء: ۸۱-۸۲] (و بگو: حق آمد و باطل نابود شد؛ بی

گمان، باطل نابودشدنی بود (۸۱) و از قرآن آنچه را که شفا و رحمتی برای

مؤمنان است، نازل می‌کنیم، و ستمکاران را جز زیان نمی‌افزاید).

پیامبر ﷺ نیز این دعا را بسیار تکرار می‌کردند: «اللهم، يا مُقَلِّبُ الْقُلُوبِ، ثَبِّتْ

قلبي على دينك» (بار الها، ای دگرگون کننده دل‌ها، قلبم را بر دینت استوار

ساز).^۱

یاری‌رسان‌های ثبات

امام ذهبی نقل می‌کند که در دوران محنت به امام احمد گفته شد: ای

ابا عبدالله! آیا نمی‌بینی چگونه باطل بر حق چیره شده است؟ گفت: «هرگز،

^۱ به روایت احمد (۲۶۶۷۹) و ترمذی (۳۵۲۲). آلبانی آن را صحیح دانسته است.

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

چیرگی باطل بر حق آن است که دل‌ها از هدایت به گمراهی روی آورند، در حالی که دل‌های ما همچنان پایبند حق است.^۱

چقدر نیازمندیم که این معیار دقیق را در تبیین حقیقتِ چیرگی باطل بر حق، همواره به یاد داشته باشیم؛ به ویژه در این روزگار که فتنه‌ها در هر دو نوع خود، یعنی شبهات و شهوات، دل‌های بسیاری از مردم را دگرگون ساخته است. خداوند ما را از هر دو حفظ کند.

یکی از بزرگترین انواع فتنه آن است که معیار پیروزی حق در درون انسان دچار اختلال شود؛ همان‌طور که برای برخی از روان‌های شکست خورده و ناامید رخ داده و می‌دهد. آنان گاهی حق را به کثرت گره می‌زنند! گاهی آن را به چیرگی و قدرت حاکم! گاهی به ظاهرسازی اهل باطل، و گاهی به امور دیگر؛ در حالی که هیچ‌یک از این‌ها، سودی به حال صاحبش ندارد.

^۱ سیر أعلام النبلاء (۲۳۸/۱۱).

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

این بصیرت از سوی امام احمد، نتیجه فهم عمیق ایشان از کتاب خدا، سیره پیامبرش ﷺ و بررسی دقیق او از تاریخ اهل حق در نبردشان با باطل و پیروان آن است.

این امر، بر ضرورت به یاد داشتن اسبابی که - به یاری خدای تعالی - به ثبات کمک می‌کنند، تأکید دارد؛ مانند:

۱- توجه به نصوصی که حقیقت نبرد میان حق و باطل و فرجام آن را روشن می‌سازند؛ مانند سخن خدای تعالی: **{لِيُحَقِّقَ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ}** [الأنفال: ۸] (تا حق را ثابت، و باطل را نابود گردانند، هرچند مجرمان ناخوش بدارند)، و این فرموده او: **{وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا}** [الإسراء: ۸۱] (و بگو: حق آمد و باطل نابود شد؛ بی گمان، باطل نابودشدنی بود)، و این سخن او سبحانه و تعالی: **{بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ}** [الأنبياء: ۱۸] (بلکه ما حق را بر باطل می‌افکنیم؛ که آن را درهم می‌شکند و ناگاه آن [باطل] نابود می‌شود)، و آیات دیگر.

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

هر کس در آیات پیشین - و آیاتی با همین مضمون - تأمل کند، هرگز حقیقتِ غلبهٔ حق و پیروزی حقیقی آن بر باطل و پیروانش، در نظر او متزلزل نخواهد شد.

و مانند سخن پیامبر ﷺ که می‌فرماید: «همواره گروهی از امت من بر حق پابرجا (و پیروز) هستند، و کسانی که آنان را رها کنند و یاری‌شان نکنند، زیانی به آنان نمی‌رسانند، تا زمانی که امر خداوند (قیامت) فرا رسد و آنان بر همین حال باشند».^۱ در این حدیث، پیامبر ﷺ خبر می‌دهد که در این امت، همواره گروهی بر حق خواهند بود. این گروه از جانب خداوند یاری می‌شوند و بر هر که آنان را واگذارد یا با آنان بجنگد، پیروز می‌گردند؛ و شکست و خواری، سرانجام کسی است که با آنان بجنگد یا مخالفت ورزد.

این امت به این ویژگی ممتاز شده که حق و گویندگان و آشکارکنندگان آن، در هر زمانی پابرجا هستند تا آنکه حجت بر مردم تا روز قیامت اقامه شود. امام

^۱ صحیح مسلم (۱۹۲۰).

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

ابن رجب می‌گوید: «شکی نیست که خدای تعالی دین این امت را به گونه‌ای حفظ کرده که دین هیچ امت دیگری را این‌گونه حفظ نکرده است؛ زیرا پس از این امت، پیامبری نمی‌آید که آنچه از دینشان کهنه شده را تجدید کند، چنانکه دین امت‌های پیش از ما بود که هرگاه دین پیامبری کهنه می‌شد (از یاد می‌رفت و توسط مردم دچار تغییر می‌شد)، پیامبر دیگری پس از او می‌آمد و آن را تجدید می‌کرد. پس الله سبحانه و تعالی، خود حفظ این دین را بر عهده گرفت و در هر دورانی حاملانی برای آن برانگیخت تا تحریف غلوکنندگان، ادعاهای باطل‌گرایان و تأویل جاهلان را از آن بزدایند. و خدای تعالی فرمود: **إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ** {الحجر: ۹} (بی‌گمان، ما خود این ذکر (قرآن) را نازل کردیم، و قطعاً ما خود نگهبان آن خواهیم بود)؛ پس الله حفظ کتاب خود را تضمین کرد و هیچ‌کس نتوانست بر الفاظ آن بیفزاید یا از آن بکاهد»^۱.

۲- از اموری که باعث خوش‌بینی می‌شود این است که خیر در این امت باقی است و تا برپایی قیامت قطع نمی‌شود. روشن‌ترین دلیل بر این امر،

^۱مجموع رسائل ابن رجب (۲/ ۶۱۹).

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

نمونه‌های زنده‌ای هستند که بر حیات این امت و پایبندی‌اش به دین خود - با وجود ضعف امت - دلالت می‌کنند. ما الگوهای در علم، عبادت، دعوت، امر به معروف و نهی از منکر، جهاد و فداکاری برای این دین می‌بینیم، اعم از مرد و زن، بزرگ و کوچک، و عالم و عامی؛ همان‌طور که شاهد تلاش‌های مبارک و پروژه‌های سودمندی هستیم که توسط افراد، گروه‌ها و مؤسسات ارائه می‌شود.

می‌توان برای این امر به حدیثی مانند: «امت من همچون باران است که معلوم نیست آغازش بهتر است یا پایانش»^۱ استدلال کرد. شیخ الاسلام ابن تیمیه می‌گوید: «با وجود اینکه در [سند] آن ضعفی هست، معنای آن این است که: در میان متأخرین (آیندگان) کسانی هستند که به متقدمین (گذشتگان) شباهت دارند و به آنان نزدیک می‌شوند، تا جایی که به دلیل شدت شباهت و نزدیکی، بیننده نمی‌داند که آیا این بهتر است یا آن؛ اگرچه در

^۱ به روایت ترمذی. ابن عبدالبر و ابن کثیر آن را حسن دانسته‌اند و آلبانی گفته است: «حسن صحیح

است» (صحیح الجامع: ۵۸۵۴).

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

واقع یکی از آن دو بهتر است. این بشارتی برای آیندگان است که در میان آنان کسانی هستند که به [مقام و منزلت] پیشینیان نزدیک می‌شوند، چنانکه در حدیث دیگر آمده است: «بهترین امت من، نخستین آنان (نسل‌های اول) و آخرین آنان (نسل‌های پایانی در آخرالزمان) هستند. و میان آن دو، دوره‌ای از گسست [و سستی] یا کثی وجود دارد. دوست داشتم که برادرانم را می‌دیدم» [صحابه] گفتند: «آیا ما برادران تو نیستیم؟» فرمود: «شما اصحاب یاران من هستید» و این، بیانگر فضیلت صحابه است، زیرا آنان ویژگی «صحبت» (همراهی با پیامبر) را دارند که از صرف «اخوت» (برادری) کامل‌تر است.^۱ و مانند این حدیث: «خداوند همواره در این دین نهال‌هایی می‌کارد که آنان را در طاعت خود به کار می‌گیرد».^۲

۳- از دیگر عوامل یاری‌رسان، خواندن تاریخ معاصر بسیاری از کشورهای اسلامی است؛ خواه در قالب زندگی‌نامه، رمان، یا پژوهش‌های علمی که

^۱مجموع الفتاوی (۳۷۱/۱۱).

^۲به روایت ابن ماجه (۸) و احمد (۱۷۸۲۲) و البانی آن را حسن دانسته است.

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

پدیده‌های انحراف در امت را در زمینه‌های بسیاری رصد کرده‌اند، اما با این وجود، تلاش‌های مبارکی نیز وجود داشته که دستاوردها و موفقیت‌هایی در زمینه‌های مختلف به بار آورده است؛ [از جمله] در دعوت به طور کلی، در یادگیری کتاب و سنت، در آموزش، رسانه و امداد رسانی، در اقتصاد و سیاست، و در رسوا کردن جریان‌های سکولار و گروه‌های بدعت‌گذار.

بلکه ما شاهد گسترش راه و روش پیروان سلف و مظاهر اسلام (مانند حجاب) در کشورهای هستیم که به شدت آماج هجمه غرب بوده‌اند و از سکولاریسم افراطی رنج می‌برند.

۴- از دیگر اموری که به ثبات بر حق کمک می‌کند این است که فرد یقین داشته باشد کسانی که به خاطر آن‌ها حق را رها می‌کند، روز قیامت بارگناهان او را به دوش نخواهند کشید؛ بلکه در آن روز از او بی‌زاری می‌جویند؛ چنانکه خدای تعالی حال کسانی را که تعصب به مخلوق را بر حق ترجیح دادند، در روز قیامت چنین توصیف می‌کند: **لَوْ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ**

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ (۱۶۵) إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ
اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ (۱۶۶) وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّنَا كَرَّرَ
فَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ

بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ {البقرة: ۱۶۵ - ۱۶۷} (و برخی از مردم، به جای الله، همتایانی

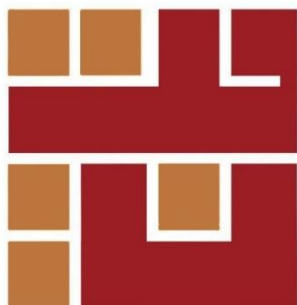
برمی‌گزینند که آنان را همچون دوست داشتن الله، دوست می‌دارند؛ اما
کسانی که ایمان آورده‌اند، الله را بیشتر دوست دارند. و کاش کسانی که ستم
کردند، هنگامی که عذاب را می‌بینند، [می‌دانستند] که تمام قدرت، از آن الله
است و الله سخت‌کیفر است (۱۶۵) آنگاه که پیشوایان [کفر] از پیروان بیزاری
می‌جویند و عذاب را می‌بینند و پیوندها میان آنان گسسته می‌شود (۱۶۶) و
پیروان می‌گویند: «کاش برای ما بازگشتی بود تا از آنان بیزاری جوییم،
همان‌گونه که [آنان امروز] از ما بیزاری جستند». این‌گونه، الله اعمالشان را که
مایه حسرت آنان است، به ایشان نشان می‌دهد و هرگز از آتش بیرون
نخواهند آمد). و آیات در این باره فراوان است.

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم... |

و در پایان؛ در کتاب خدا آیه شگفت‌انگیزی هست که راه را به تو نشان می‌دهد؛ اینکه چگونه آغاز می‌شود و به کجا پایان می‌یابد. در این سخن حق تعالی تدبر کن: **﴿وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ﴾** [الأعراف: ۱۷۰] (و کسانی که به کتاب [آسمانی] تمسک می‌جویند و نماز را برپا می‌دارند، [بدانند که] بی گمان، ما پاداش مصلحان را تباه نخواهیم کرد)؛ نخست «چنگ زدن به کتاب»: و آن، گرفتن پیام‌های آن با قدرت و جدیت است، دوم «برپا داشتن نماز»: یعنی به نیکی ادا کردن آن و حرکت به سوی خدا از طریق اوقات آن است، سپس، حرکت به سوی اصلاح و دعوت به خیر **﴿إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ﴾** [الأعراف: ۱۷۰] (ما پاداش مصلحان را تباه نخواهیم کرد)، بنابراین، این‌ها نخستین پله‌های سالکان است!

^۱ فرید الأنصاری، بلاغ الرسالة القرآنية (۵۴).

اگر تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم...!

مرکز مطالعات متین

www.MatinStudies.com

t.me/MatinStudies

facebook.com/MatinStudies

Instagram.com/Matinstudies

X.com/Matinstudies